

LIETUVOS RESPUBLIKOS
KONCESIJŲ ĮSTATYMO NR. I-1510 3, 5, 11, 14, 17, 20, 21, 22, 26, 28, 29, 30, 31, 33,
36, 40, 47, 50, 51, 58, 62, 64, 65, 66, 67, 68 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, ĮSTATYMO
PAPILDYMO 46¹ STRAIPSNIU IR 71 STRAIPSNIO, III SKYRIAUS ANTROJO
SKIRSNIO IR 6 PRIEDO PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS
ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslas ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo Nr. I-1510 3, 5, 11, 14, 17, 20, 21, 22, 26, 28, 29, 30, 31, 33, 36, 40, 47, 50, 51, 58, 62, 64, 65, 66, 67, 68 straipsnių pakeitimo, įstatymo papildymo 46¹ straipsniu ir 71 straipsnio, III skyriaus antrojo skirsnio ir 6 priedo pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas siekiant suderinti Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo (toliau – Koncesijų įstatymas) nuostatas su 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/23/ES dėl koncesijų sutarčių suteikimo (toliau – Direktyva 2014/23/ES) nuostatomis. Taip pat įvertinti praktikoje kylantys klausimai ir suteikiančiųjų institucijų bei koncesijas kontroliuojančių institucijų teikti pasiūlymai dėl koncesijų suteikimą reguliuojančių teisės aktų tobulinimo.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projekto iniciatorė – Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija. Įstatymo projektą parengė Ekonomikos ir inovacijų ministerijos Viešųjų pirkimų politikos skyriaus (vedėja – Aurelija Ylė, tel. 8 706 64 834, el. p. aurelija.yle@eimin.lt) vyriausioji specialistė Laura Banevičiūtė, tel. 8 706 64 869, el. p. laura.baneviciute@eimin.lt.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Koncesijų įstatymo 3 straipsnio 10 dalyje apibrėžiama koncesijos sąvoka, pagal kurią suteikiančioji institucija, vadovaudamasi Koncesijų įstatymu ir sudaroma sutartimi, koncesininkui suteikia leidimą vykdyti ūkinę komercinę veiklą, kuri apima paslaugų teikimą ir (ar) darbų vykdymą, ir (ar) viešųjų paslaugų teikimą, kai koncesininkas prisiima visą ar didžiąją dalį su tokia veikla susijusios rizikos bei atitinkamas teises ir pareigas, o jo atlygį už tokią veiklą sudaro tik teisės užsiimti atitinkama veikla suteikimas ir pajamos iš tokios veiklos arba tokios teisės suteikimas ir pajamos iš tokios veiklos kartu su atlygiu, mokamu koncesininkui suteikiančiosios institucijos, atsižvelgiant į jos prisiimtą riziką.

Koncesijų įstatymo 3 straipsnio 13 dalyje apibrėžiamas koncesijos sutarties sudarymo atidėjimo terminas, kuris prasideda nuo pranešimo apie sprendimą sudaryti koncesijos sutartį išsiuntimo suteikiančiosios institucijos suinteresuotiems dalyviams dienos ir kuriam pasibaigus sudaroma koncesijos sutartis, ir nustatoma termino trukmė – 15 dienų.

Šiuo metu galiojančiame Koncesijų įstatyme nenumatyta galimybė suteikti supaprastintą koncesiją.

Koncesijų įstatymo 5 straipsnio 3 dalies 2 punkte numatoma, kad suteikiančioji institucija, apskaičiuodama koncesijos vertę, turi atsižvelgti ir į koncesininko pajamas iš darbų ir teisės eksploatuoti darbų rezultatus ir (ar) paslaugų, gautinas kaip tiesioginių vartotojų sumokami mokėjimai (įskaitant netesybas) už naudojimąsi darbų rezultatais ir paslaugomis.

Koncesijų įstatymo 5 straipsnio 4 dalyje įtvirtinta nuostata, kuri numato, jog koncesijos suteikimo metu koncesijos vertei padidėjus arba sumažėjus daugiau kaip 20 procentų negu vertei, nustatytai šio įstatymo 14 straipsnio 9 ir 10 dalyse nurodytuose sprendimuose, koncesijos vertė laikoma ta vertė, kuri apskaičiuota koncesijos suteikimo metu.

Koncesijų įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog mišriomis sutartimis laikomos sutartys, kurių dalykas yra darbai ir paslaugos. Jeigu koncesijos dalykas yra ir darbai, ir paslaugos, tokia koncesija laikytina atitinkamai darbų koncesija arba paslaugų koncesija, priklausomai nuo to, kuri – darbų ar paslaugų – vertė yra didesnė.

Koncesijų įstatymo 20 straipsnis reglamentuoja koncesijos suteikimo komisijos sudarymo tvarką ir jos veiklą.

Koncesijų įstatymo 21 straipsnyje nustatyta, kad visas dalyvio pasiūlymas negali būti laikomas konfidencialia informacija, tačiau dalyvis turi teisę tam tikrą pateiktą informaciją nurodyti kaip konfidencialią. Konfidencialia informacija gali būti komercinė (gamybinė) paslaptis ir konfidencialieji pasiūlymų aspektai. Minėtame straipsnyje taip pat įtvirtinti kriterijai, pagal kuriuos informacija nėra laikoma konfidencialia, pavyzdžiui, jeigu būtų pažeisti Koncesijų įstatymo reikalavimai dėl paskelbimo apie sudarytą pirkimo sutartį ar dėl dalyvių informavimo.

Koncesijų įstatymo 22 straipsnyje įtvirtinta pareiga suteikiančiosioms institucijoms reikalauti, kad jos ar įgaliotosios institucijos darbuotojai, iniciatoriai, Komisijos nariai ar ekspertai koncesijos suteikimo procedūrose dalyvautų ar su koncesijos suteikimu susijusius sprendimus priimtų tik prieš tai pasirašę konfidencialumo pasižadėjimą ir Viešųjų pirkimų tarnybos kartu su Vyriausiąja tarnybinės etikos komisija nustatytos formos nešališkumo deklaraciją. Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymas nustato pareigą suteikiančiosios institucijos vadovams, koncesijų suteikimo komisijų nariams, koncesijos suteikimo procedūrose dalyvaujantiems ekspertams ir iniciatoriams deklaruoti privačius interesus pateikiant privačių interesų deklaraciją.

Koncesijų įstatymo 26 straipsnyje įtvirtinta, kada suteikiančioji institucija pašalina arba gali pašalinti dalyvį iš koncesijos procedūros. Šio straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad už įsipareigojimų, susijusių su mokesčių, įskaitant socialinio draudimo įmokas, mokėjimu, nevykdymą dalyvis iš koncesijos suteikimo procedūros pašalinamas, jeigu suteikiančioji institucija, nurodyta Koncesijų įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 3 punktuose, sužino, kad dalyvis už tai nuteistas arba turi kitų įrodymų apie šių įsipareigojimų nevykdymą. Taip pat įtvirtintos ir sąlygos, kurioms esant dalyvis yra laikomas neskolingų (pavyzdžiui, kai įsiskolinimo suma neviršija 50 Eur).

Koncesijų įstatymo 26 straipsnio 4 dalyje numatyti atvejai, kai suteikiančioji institucija pašalina dalyvį iš koncesijos suteikimo procedūros, o 6 dalyje – gali būti šalinamas iš koncesijos suteikimo procedūros, kai suteikiančioji institucija tokį pašalinimo pagrindą nustatė koncesijos suteikimo dokumentuose.

Koncesijų įstatymo 26 straipsnio 4 dalies 4 punkte nustatyta, kad suteikiančioji institucija pašalina dalyvį iš koncesijos procedūros, jeigu jis koncesijos procedūrų metu nuslėpė informaciją ar pateikė melagingą informaciją apie atitiktį nustatytiems reikalavimams. Šiuo pagrindu dalyvis iš koncesijos suteikimo procedūros taip pat šalinamas, jei per pastaruosius vienerius metus nuslėpė informaciją ar buvo priimtas ir įsiteisėjęs teismo sprendimas dėl dalyvio pašalinimo iš koncesijos suteikimo procedūros.

Koncesijų įstatymo 26 straipsnio 4 dalies 6 punkte nustatyta, kad suteikiančioji institucija pašalina dalyvį iš koncesijos procedūros, jeigu jis yra neįvykdęs koncesijos sutarties ar netinkamai ją įvykdęs ir tai buvo esminis koncesijos sutarties pažeidimas, dėl kurio per pastaruosius 3 metus buvo nutraukta sutartis arba buvo priimtas ir įsiteisėjęs teismo sprendimas, kuriuo tenkinamas

reikalavimas atlyginti nuostolius, patirtus dėl to, kad dalyvis sutartyje nustatytą esminę koncesijos sutarties sąlygą vykdė su dideliais arba nuolatiniais trūkumais, ar buvo priimtas suteikiančiosios institucijos sprendimas, kad dalyvis koncesijos sutartyje nustatytą esminę sutarties sąlygą vykdė su dideliais arba nuolatiniais trūkumais ir dėl to buvo pritaikyta sutartyje nustatyta sankcija. Pažymėtina, kad suteikiančioji institucija informaciją apie tokius dalyvius, taip pat apie dalyvius, pateikusius melagingą informaciją, skelbia Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje.

Koncesijų įstatymo 30 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad Viešųjų pirkimų tarnyba Koncesijų įstatymo reikalavimus atitinkančius skelbimus Europos Komisijos nustatyto formato elektroninėmis priemonėmis privalo per 5 darbo dienas nuo skelbimo gavimo dienos pateikti Europos Sąjungos leidinių biurui.

Koncesijų įstatymo 36 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad paraiškų dalyvauti koncesijoje pateikimo terminas negali būti trumpesnis kaip 30 dienų nuo Viešųjų pirkimų tarnybos skelbimo išsiuntimo Europos Sąjungos oficialiajam leidiniui ar nuo kvietimo pateikti paraiškas išsiuntimo dienos.

Koncesijų įstatymo 36 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad tais atvejais, kai suteikiančioji institucija kviečia ekonominės veiklos vykdytojus pateikti preliminarūs neįsipareigojamuosius pasiūlymus, šių pasiūlymų pateikimo terminas negali būti trumpesnis kaip 22 dienos nuo kvietimo pateikti pasiūlymus išsiuntimo dienos.

Koncesijų įstatymo 40 straipsnio 2 dalis detalizuoja susipažinimo su dalyvio paraiškėmis ar pasiūlymais konkretų laiką – nurodoma diena, valanda ir minutė. Taip pat numatyta, kad komisijos posėdžio diena, valanda ir minutė turi sutapti su paraiškų ir pasiūlymų pateikimo termino pabaiga.

Koncesijų įstatymo III skyriaus antrajame skirsnyje nustatytos sąlygos, kada koncesijos gali būti suteikiamos be konkurso ir jų suteikimo tvarka.

Koncesijų įstatymo 60 straipsnio 6 dalies 4 punktas nustato, jog koncesijos sutartyje turi būti numatyti koncesijos sutarties įvykdymo terminai. Koncesijų įstatymas nenumato pareigos skelbti koncesijų sutartis ir jų pakeitimus Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje.

Koncesijų įstatymo 67 straipsnio 1 dalyje nurodyta pareiga suteikiančiosioms institucijoms teikti Viešųjų pirkimų tarnybai ataskaitas po koncesijos suteikimo, visų suteiktų koncesijų per kalendorinius metus ir dėl kiekvienos įvykdytos ar nutrauktos koncesijos sutarties.

Koncesijų įstatymo 6 priede „Skelbimo dėl koncesijos pakeitimo pagal Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo 30 straipsnį turinys“ išdėstytas skelbimo dėl koncesijos pakeitimo turinys.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Dėl Įstatymo projekto 1 straipsnio 1 dalies (Koncesijų įstatymo 3 straipsnio 10 dalies). Siekiant suderinti Koncesijų įstatyme vartojamus terminus tikslinama Koncesijų įstatymo 3 straipsnio 10 dalis koncesijos sąvokoje – vietoje žodžių „ūkinė komercinė veikla“ įrašoma „ekonominė veikla“.

Dėl Įstatymo projekto 1 straipsnio 2 dalies ir 24 straipsnio 3 dalies (Koncesijų įstatymo 3 straipsnio 13 dalies ir 60 straipsnio 7 dalies). Suteikiančiosios institucijos, teikdamos pasiūlymus dėl Koncesijų įstatymo tobulinimo, pažymėjo, kad koncesijos suteikimo procedūra yra ilga ir nepatraukli dėl teisės aktuose nustatytų koncesijos suteikimo terminų. Todėl, siekiant pagreitinti koncesijos suteikimo procedūras, siūloma keisti Koncesijų įstatymo 3 straipsnio 13 dalies ir 60 straipsnio 7 dalies nuostatas. Įstatymo projekte numatoma, kad koncesijos sutarties sudarymo atidėjimo terminas negali būti trumpesnis kaip 10 dienų, supaprastintos koncesijos atveju – ne

trumpesnis kaip 5 darbo dienos, o jeigu pranešimas apie sprendimą sudaryti koncesijos sutartį nebuvo siunčiamas elektroninėmis priemonėmis, terminas negali būti trumpesnis kaip 15 dienų. Taip pat numatoma, kad atidėjimo terminas gali būti netaikomas, kai vienintelis dalyvis yra tas, su kuriuo sudaroma koncesijos sutartis, ir nėra kitų dalyvių. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme (toliau – Įstatymas) ir Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatyme Nr. XIII-328 (toliau – KS įstatymas) tokie viešojo pirkimo–pardavimo sutarties ir pirkimo–pardavimo sutarties sudarymo atidėjimo terminai jau yra įtvirtinti.

Dėl Įstatymo projekto 1 straipsnio 4 dalies (Koncesijų įstatymo 3 straipsnio 28¹ dalis). Įstatymo projektu siekiama sutrumpinti ir supaprastinti suteikiančiosioms institucijoms koncesijos suteikimo procedūrą, kai koncesijos vertė nesiekia tarptautinės koncesijos vertės. Įvertinus tai, kad viešuosius pirkimus reguliuojančiuose teisės aktuose vartojamos ir sistemos dalyviams jau žinomos supaprastintų viešųjų pirkimų ir supaprastintų pirkimų sąvokos, analogišką sąvoką (supaprastinta koncesija) siūloma nustatyti ir Įstatymo projekto 1 straipsnio 4 dalyje.

Dėl Įstatymo projekto 2 straipsnio 2 dalies (Koncesijų įstatymo 5 straipsnio 3 dalies 2 punktas). Paprastai koncesijų sutartyje nustatoma, kad, koncesininko pajamoms pasiekus tam tikrą sumą, koncesininkas dalijasi pajamomis, viršijančiomis nustatytą ribą, su suteikiančiąja institucija. Tokiais atvejais ta dalis pajamų, kurią gauna suteikiančioji institucija, neturėtų būti įskaičiuojama į koncesijos vertę. Atsižvelgiant į tai, siūloma patikslinti Koncesijų įstatymo 5 straipsnio 3 dalies 2 punktą – nustatyti, kad į tokias koncesininko pajamas neįskaičiuojama suteikiančiajai institucijai mokama pajamų dalis, jeigu sutartyje numatytas pajamų, viršijančių nustatytą ribą, dalijimasis.

Dėl Įstatymo projekto 2 straipsnio 3 dalies (Koncesijų įstatymo 5 straipsnio 4 dalies). Atsižvelgiant į Europos Komisijos 2019 m. spalio 10 d. oficialiame pranešime dėl Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūros Nr. 2019/2246 dėl Direktyvų netinkamo perkėlimo į nacionalinę teisę išdėstytą nuomonę ir siekiant nacionalinio reguliavimo suderinamumo su Direktyvos 2014/23/ES nuostatomis, tikslinama Koncesijų įstatymo 5 straipsnio 4 dalies nuostata – numatoma, kad koncesijos suteikimo metu koncesijos vertei padidėjus daugiau kaip 20 procentų, palyginti su ta verte, kuri apskaičiuota iki koncesijos suteikimo procedūros pradžios, koncesijos vertė laikoma ta verte, kuri apskaičiuota koncesijos suteikimo metu.

Dėl Įstatymo projekto 3 straipsnio (Koncesijų įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 1 punkto). Atsižvelgiant į tai, jog Direktyvos 2014/23/ES 20 straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog koncesijos, kurių dalykas yra tiek darbai, tiek paslaugos, suteikiamos pagal tai koncesijos rūšiai, kuriai priskiriamas pagrindinis atitinkamos sutarties dalykas, taikytinas nuostatas, Koncesijų įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 1 punkte siūloma nustatyti, kad sprendžiama, kokia koncesija bus (darbų ar paslaugų), pagal pagrindinį sutarties dalyką, o ne pagal tai, kuri – darbų ar paslaugų – vertė yra didesnė.

Dėl Įstatymo projekto 6 straipsnio 1 ir 2 dalies, 27 straipsnio (Koncesijų įstatymo 20 ir 68 straipsnio). Pažymėtina, kad labai svarbu ne tik gerai atlikti koncesijų suteikimo procedūras, bet ypač daug dėmesio suteikiančioji institucija turėtų skirti koncesijos sutarties vykdymui, t. y. vertinti, ar tikrai įsigijo tas, paslaugas ar darbus, kurių prašyta koncesijos suteikimo dokumentuose ir nurodyta pasiūlymuose. Siekiant užtikrinti viso koncesijos suteikimo teisėtumą ir racionalų lėšų panaudojimą būtina skatinti suteikiančiąsias institucijas stiprinti koncesijos suteikimo vidaus kontrolės sistemas. Todėl Įstatymo projekte siūloma nustatyti pareigą suteikiančiajai institucijai apibrėžti koncesijos suteikimo vidaus kontrolės procese dalyvaujančių asmenų, įskaitant asmenį,

kuris būtų atsakingas už koncesijos sutarties vykdymą, jos ar pakeitimų skelbimą, funkcijas, atsakomybę ir atskaitomybę.

Dėl Įstatymo projekto 7 straipsnio (Koncesijų įstatymo 21 straipsnio 3 dalies). Įstatymo projekto 7 straipsnyje keičiamo 21 straipsnio 3 dalimi siūloma nustatyti, kad konfidencialia informacija negalima laikyti pateiktos dalyvio pašalinimo pagrindų nebuvimą ir atitiktį kvalifikacijos reikalavimams patvirtinančiuose dokumentuose, taip pat informacijos apie pasitelktus ūkio subjektus, kuriais remiasi dalyvis, ir subrangovus, išskyrus informaciją, kurią atskleidus būtų pažeisti Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo reikalavimai arba kiti dalyvio įsipareigojimai. Pastebėtina, kad toks reguliavimas jau yra numatytas Įstatyme.

Dėl Įstatymo projekto 8 straipsnio (Koncesijų įstatymo 22 straipsnio 2 dalies). Siekiant atsisakyti besidubliuojančių reikalavimų, Koncesijų įstatymo 22 straipsnio 2 dalį siūloma papildyti nuostatomis, pagal kurias asmenys, dalyvaujantys koncesijos suteikimo procedūrose ar priimantys su koncesijos suteikimu susijusius sprendimus, galėtų neteikti nešališkumo deklaracijos, jeigu jiems pareiga deklaruoti privačius interesus nustatyta Viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatyme.

Dėl Įstatymo projekto 9 straipsnio (Koncesijų įstatymo 26 straipsnio). Siekiant tinkamai įgyvendinti Direktyvos 2014/23/ES nuostatas dėl rimto profesinio pažeidimo ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 2019 m. birželio 19 d. sprendimą byloje Nr. C-41/18 (toliau – ESTT byla), tikslinamos Koncesijų įstatymo 26 straipsnio nuostatos, reglamentuojančios dalyvio pašalinimo iš koncesijos procedūrų dėl rimto profesinio pažeidimo pagrindą.

Direktyvos 2014/23/ES 38 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad perkančiosios organizacijos ir perkantieji subjektai gali pašalinti arba gali būti valstybių narių įpareigoti pašalinti iš dalyvavimo koncesijos procedūroje ekonominės veiklos vykdytojus, esančius bet kurioje iš minėtoje nuostatoje nurodytų situacijų. ESTT byloje nurodė, kad „iš šios nuostatos formuluotės matyti, kad perkančiosios organizacijos, o ne nacionalinis teismas turi įvertinti, ar ekonominės veiklos vykdytojas turi būti pašalintas iš viešojo pirkimo procedūros.“ Kaip nurodyta Direktyvos 2014/23/ES 70 preambulėje, suteikiančiosioms institucijoms suteikiama teisė pašalinti dalyvį iš koncesijos procedūros visų pirma yra skirta tam, kad ji galėtų įvertinti kiekvieno konkurso dalyvio sąžiningumą ir patikimumą. Jei suteikiančioji institucija būtų automatiškai saistoma trečiosios šalies atlikto vertinimo, jai tikriausiai būtų sunku taikant neprivalomus pašalinimo pagrindus skirti ypatingą dėmesį proporcingumo principui. ESTT byloje taip pat pažymėta, kad prieš nusprendama pašalinti dalyvį suteikiančioji institucija turėtų atsižvelgti į padarytų pažeidimų nereikšmingumą arba į nereikšmingų pažeidimų pasikartojimą.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Koncesijų įstatymo 26 straipsnyje siūloma patikslinti nuostatas, susijusias su dalyvio pašalinimo iš koncesijos suteikimo procedūrų dėl rimto profesinio pažeidimo pagrindų. Siekiama nustatyti, kad suteikiančioji institucija šalina arba gali pašalinti dalyvį iš koncesijų suteikimo procedūrų, jeigu jis yra padaręs rimtą profesinį pažeidimą, dėl kurio suteikiančioji institucija abejoja dalyvio sąžiningumu ir kurį gali įrodyti bet kokiomis tinkamomis priemonėmis, jei nuo pažeidimo padarymo dienos praėjo ne daugiau kaip 1–3 metai. Pažymėtina, kad Koncesijų įstatymo 26 straipsnio 6 dalyje siūloma atsisakyti konkrečių teisės aktų pažeidimų vardijimo, nes, siekiant tinkamai įgyvendinti Direktyvos 2014/23/ES nuostatas, Koncesijų įstatyme negalėtų būti pateiktas baigtinis pažeidimų, kurie laikomi rimtu profesiniu pažeidimu, sąrašas. Įstatymo projekto 9 straipsnyje nurodomas privalomas (Koncesijų įstatymo 26 straipsnio 6 dalies 3 punkte – galimas) dalyvio pašalinimo dėl rimto profesinio pažeidimo iš koncesijos suteikimo procedūros pagrindas. Vienas iš privalomų dalyvio pašalinimo dėl rimto profesinio

pažeidimo iš koncesijos suteikimo procedūros pagrindų – dalyvis neatitinka minimalių patikimo mokesčių mokėtojo kriterijų, nustatytų Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 40¹ straipsnio 1 dalyje. Siekiant sudaryti tinkamas sąlygas suteikiančiajai institucijai nuspręsti dėl dalyvio pašalinimo iš koncesijos suteikimo procedūros, pažymėtina, kad Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos turėtų skelbti Mokesčių administravimo įstatymo 40¹ straipsnio 1 dalyje išvardytų pažeidimų padarymo datą.

Įgyvendinant Direktyvos 2014/23/ES tikslus ir nuostatas, suteikiama diskrecijos teisė suteikiančiajai institucijai, įvertinus turimą informaciją apie rimtą profesinį pažeidimą, dėl kurio ji abejoja dalyvio sąžiningumu, spręsti, ar dalyvį šalinti iš koncesijos suteikimo procedūros, ar ne. Svarbu pažymėti, kad priemonės, kuriomis suteikiančioji institucija gali įrodyti minėto pagrindo buvimą, nėra išimtinai siejamos su teismo ar kitos institucijos sprendimu, o paliekama teisė pačiai institucijai bet kokiomis tinkamomis priemonėmis įrodyti turimą informaciją.

Taip pat, įgyvendinant Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos įgyvendinimo 2020–2022 metų tarpinstitucinį veiklos plano, patvirtinto 2020 m. lapkričio 4 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu „Dėl Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programos įgyvendinimo 2020–2022 metų tarpinstitucinį veiklos plano patvirtinimo“ Nr. 1232, priemonės, siūlytina pakeisti Koncesijų įstatymo 26 straipsnio 4 dalį – papildyti nauju punktu ir nustatyti, kad suteikiančioji institucija pašalina (buvo – „gali pašalinti“) dalyvį iš koncesijos procedūros, jeigu ji bet kokiomis tinkamomis priemonėmis gali įrodyti, kad dalyvis yra padaręs rimtą profesinį pažeidimą, dėl kurio suteikiančioji institucija abejoja dalyvio sąžiningumu, – draudimo sudaryti draudžiamus susitarimus, įtvirtinto Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatyme, pažeidimą ir jei nuo pažeidimo padarymo dienos praėjo mažiau kaip 3 metai.

Direktyvos 2014/24/ES 57 straipsnyje ir Direktyvos 2014/23/ES 38 straipsnyje įtvirtintas ribojimas tiekėjams ir dalyviams, kurie galutiniu teismo sprendimu yra pašalinti iš pirkimo ar koncesijos suteikimo procedūros. Tokie tiekėjai ir dalyviai negali teismo sprendime nurodytą pašalinimo laikotarpį pasinaudoti reputacijos susigrąžinimo (angl. *self-cleaning*) mechanizmu ir toliau dalyvauti pirkimuose ar koncesijos suteikimo procedūroje. Siekiant tinkamai įgyvendinti minėtų direktyvų nuostatas ir neleisti tokiems dalyviams dalyvauti koncesijos suteikimo procedūroje, keičiamas Koncesijų įstatymo 26 straipsnis – jis papildomas 10 dalimi, kurioje draudžiama dalyviui teismo sprendime nurodytą laikotarpį pasinaudoti šio straipsnio 9 dalyje nustatyta galimybe, kai jis priimtu ir įsiteisėjusiu teismo sprendimu pašalintas iš pirkimo ar koncesijos suteikimo procedūros. Įvertinus tai, kad teismas priimdamas sprendimą gali nurodyti laikotarpį, kurį tiekėjas ar dalyvis šalinamas iš pirkimo ar koncesijos suteikimo procedūrų, atitinkamai pildomos Koncesijų įstatymo 26 straipsnio nuostatos, nustatančios dalyvio šalinimo iš koncesijos suteikimo procedūrų laikotarpį.

Koncesijų įstatymo 26 straipsnio 3 dalyje siūloma nustatyti didesnę (dabar – 50 Eur) galimą įsiskolinimo valstybei sumą, iki kurios dalyvis galėtų dalyvauti koncesijos suteikimo procedūroje. Įvertinus rinkos pokyčius ir tai, kad į minėtą sumą įskaičiuojamos visų valstybei mokamų mokesčių ir įmokų skolos, siūloma sumą didinti iki 200 Eur.

Dėl Įstatymo projekto 10, 12 straipsnių ir 15 straipsnio 1 dalies (Koncesijų įstatymo 28 straipsnio 1 dalies, 30 straipsnio ir 36 straipsnio 2 ir 3 dalies). Įvertinus suteikiančiųjų institucijų pasiūlymus dėl Koncesijų įstatymo tobulinimo ir siekiant sutrumpinti bei supaprastinti koncesijos suteikimo procedūrą, Įstatymo projektu siūloma:

1) pakeisti Koncesijų įstatymo 30 straipsnio 2 ir 3 dalį – numatyti, kad supaprastintų koncesijų skelbimai, skelbimai apie koncesijos suteikimą ir skelbimai dėl koncesijos skelbiami tik

Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje ir neskelbiami per Europos Sąjungos leidinių biurą. Atitinkamai siūloma tikslinti Koncesijų įstatymo 28 straipsnio 1 dalį – nustatyti, kad supaprastintos koncesijos atveju koncesijos suteikimo procedūra prasideda paskelbus koncesijos skelbimą Centrinėje viešųjų pirkimų sistemoje;

2) pakeisti Koncesijų įstatymo 30 straipsnio 5 dalį ir numatyti, kad Viešųjų pirkimų tarnyba, gavusi suteikiančiosios institucijos pateiktus skelbimus, per 3 darbo dienas nuo jų gavimo tarptautinės koncesijos atveju juos išsiunčia Europos Sąjungos leidinių biurui, o supaprastintos koncesijos atveju – paskelbia Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje;

3) pakeisti Koncesijų įstatymo 36 straipsnio 2 ir 3 dalį ir numatyti galimybę kartu su paraiška teikti ir pasiūlymą. Supaprastintos koncesijos suteikimo procedūros atveju nustatomas ir trumpesnis paraiškos (kartu gali būti teikiamas ir pasiūlymas) pateikimo terminas – 22 dienos nuo skelbimo pateikimo Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje.

Dėl Įstatymo projekto 12 ir 32 straipsnių (Koncesijų įstatymo 30 straipsnio ir 6 priedo). Koncesijų skelbimai skelbiami vadovaujantis 2015 m. lapkričio 11 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2015/1986, kuriuo nustatomos standartinės formos, naudojamos skelbiant su viešaisiais pirkimais susijusius pranešimus, ir panaikinamas Įgyvendinimo reglamentas (EB) Nr. 842/2011 (OL 2015 L 296, p. 1). Atsižvelgiant į tai, siūloma patikslinti Koncesijų įstatymo 3 straipsnį ir pripažinti netekusiu galios Koncesijų įstatymo 6 priedą – atsisakyti perteklinių nuostatų. Taip pat pakeitimu siekiama mažinti suteikiančiosioms institucijoms perteklinius veiksmus bei suvienodinti su viešųjų pirkimų reguliavimu atsisakant reikalavimo, tačiau paliekant galimybę suteikiančiosioms institucijoms koncesijos skelbimą, skelbimą apie koncesijos suteikimą ir skelbimą dėl koncesijos pakeitimo skelbti savo interneto svetainėje.

Dėl Įstatymo projekto 16 straipsnio (Koncesijų įstatymo 40 straipsnio 2 dalies). Susipažinimas su paraiškomis ar pasiūlymais vyksta naudojantis Centrine viešųjų pirkimų informacine sistema. Dalyviams užšifravus paraišką ar pasiūlymą, komisijos posėdžio laikas fiziškai negali sutapti su paraiškų ar pasiūlymu pateikimu, todėl siūloma patikslinti Koncesijų įstatymo 40 straipsnio 2 dalies antrąjį sakinį – išbraukti žodį „minutė“.

Dėl Įstatymo projekto 11 straipsnio 3 dalies ir 22 straipsnio (Koncesijų įstatymo 29 straipsnio 3 dalies ir III skyriaus antrojo skirsnio). Siekiant suvienodinti tarptautinės ir supaprastintos koncesijos suteikimo reguliavimą, siūloma atsisakyti Koncesijų įstatymo skirsnio, kuris reguliuoja supaprastintos koncesijos suteikimą be konkurso, o aktualias sąlygas, kada galima neskelbti koncesijos skelbimo, perkelti į Koncesijų įstatymo 29 straipsnio 3 dalį. Įvertinus tai, kad praktikoje nesusiklosto kai kurios sąlygos, numatytos Koncesijų įstatymo 54 straipsnyje, taip pat siekiant skaidrumo, siūloma į Koncesijų įstatymo 29 straipsnio 3 dalį perkelti tik 54 straipsnio 1 punkte nustatytą sąlygą, kuri leidžia neskelbti apie supaprastintą koncesiją, kai yra neatidėliotinas infrastruktūros ir su ja susijusių paslaugų poreikis, kurio nebuvo galima iš anksto numatyti, ir (ar) reikia užtikrinti nenutrūkstamą paslaugų teikimą, ir susidarius tokioms nenumatytoms aplinkybėms nėra galimybės rengti konkursą dėl koncesijos suteikimo.

Dėl Įstatymo projekto 18 ir 26 straipsnio (Koncesijų įstatymo 46¹ ir 64 straipsnio). Įvertinus tai, kad suteikiančiosios institucijos sprendimai dėl Įstatymo projekto 26 straipsnio 4 ir 6 dalyse nustatytų pašalinimo pagrindų taikymo nėra išimtinai siejami su teismo ar kitos institucijos sprendimais, atitinkamai Koncesijų įstatymas papildomas nauju 46¹ straipsniu ir tikslinamos 64 straipsnio nuostatos. Įstatymo projektu papildoma, kokią informaciją suteikiančioji institucija turės skelbti apie dalyvius, kurie koncesijos suteikimo procedūrų metu nuslėpė informaciją ar pateikė melagingą informaciją arba dėl pateiktos melagingos informacijos nepateikė patvirtinančių dokumentų, taip pat apie koncesijos sutarties neįvykdžiusius ar netinkamai ją

įvykdžiusius dalyvius. Pažymėtina, kad turės būti skelbiama informacija ir apie visus dalyvių grupės narius. Informacija apie dalyvius, teikusius melagingą informaciją, ar dalyvius, blogai vykdžiusius ankstesnes koncesijos sutartis, Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje skelbiama nuo atitinkamo suteikiančiosios institucijos sprendimo priėmimo dienos, tačiau dalyviui ginčijant šį sprendimą, kartu pateikiama ir informacija apie tai.. Siekiant sudaryti sąlygas dalyviui pasiaiškinti, kodėl informacija apie jį yra skelbiama, Įstatymo projekte siūloma nustatyti teisę dalyviui Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje Viešųjų pirkimų tarnybos nustatyta tvarka pateikti minėtos informacijos paaiškinimą (pavyzdžiui, dalyvių grupės atveju – paaiškinti, ar dėl savo ar kitų grupės narių skelbiama tokia informacija).

Dėl Įstatymo projekto 24 straipsnio 1 ir 4 dalies (Koncesijų įstatymo 60 straipsnio 6 dalies 4 punkto ir 8 dalies). Atsižvelgiant į Koncesijų įstatymo 17 straipsnyje išdėstytus koncesijos sutarties trukmės nustatymo principus ir siekiant nustatyti, kad koncesijos sutartis pasibaigtų, kai pasiekama koncesijos sutartyje nurodyta vertė, siūloma papildyti sutarties turinio reikalavimus – nustatyti, kad koncesijos sutartyje apibrėžiamas sutarties terminas būtų nustatomas ne tik laiku, bet ir su sąlyga, pagal kurią, pasiekus koncesijos sutartyje nurodytą vertę, koncesijos sutartis pasibaigtų nelaukiant joje numatyto termino pabaigos.

Koncesijų įstatyme numatyta, kad suteikiančioji institucija interneto svetainėje papildomai gali skelbti koncesijos skelbimus, skelbimus apie koncesijos suteikimą ir skelbimus dėl koncesijos pakeitimo bei kitą su koncesijomis susijusią informaciją, įskaitant informaciją apie galiojančius kvietimus teikti paraiškas ir pasiūlymus, planuojamas koncesijas, sudarytas koncesijos sutartis ir kitą bendrojo pobūdžio informaciją. Siekiant skaidrumo bei sudarant galimybes suinteresuotiems asmenims susipažinti su jiems aktualiomis koncesijų sutartimis, Įstatymo projekte siūloma koncesijų sutartis ir jų pakeitimus skelbti Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje. Pažymėtina, kad Įstatyme ir KS įstatyme taip pat numatyta, jog Viešųjų pirkimų tarnybos nustatyta tvarka viešųjų pirkimų ir pirkimų sutartys skelbiamos Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje.

Dėl Įstatymo projekto 29 straipsnio (Koncesijų įstatymo 67 straipsnio 1 dalies). Koncesijų įstatymas numato suteikiančiajai institucijai pareigą teikti Viešųjų pirkimų tarnybai ataskaitas po koncesijos suteikimo, visų suteiktų koncesijų per kalendorinius metus ir dėl kiekvienos įvykdytos ar nutrauktos koncesijos sutarties. Siekiant išvengti tos pačios informacijos teikimo dubliavimo ir mažinant administracinę naštą, Įstatymo projektu siūloma atsisakyti ataskaitų dėl visų suteiktų koncesijų per kalendorinius metus teikimo.

Įstatymo projekte atliekamos ir kai kurios kitos pataisos, kurių tikslas – ištaisyti techninio pobūdžio klaidas ir netikslumus, taip pat atlikti kitus techninio pobūdžio pakeitimus. Atlikus šiuos pakeitimus, koncesijų reglamentavimas bus aiškesnis ir tikslesnis.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta. Priėmus Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai
Priimtas Įstatymas įtakos kriminogeninei situacijai, korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai
Įstatymo nuostatos užtikrins aiškių reikalavimų taikymą suteikiančiajai institucijai.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Siekiant Įstatymo projektu siūlomus pakeitimus įtraukti į teisinę sistemą, priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios galiojančių įstatymų nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projekto nuostatos neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir atitinka Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turės priimti

Įstatymui įgyvendinti Viešųjų pirkimų tarnyba turės parengti reikalingus teisės aktus.

12. Kiek valstybės, savivaldybės biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Priėmus Įstatymo projektą, neigiamo ar teigiamo poveikio valstybės biudžetui nenumatoma.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Įstatymo projektą nebuvo gauti specialistų vertinimai ir išvados.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas ir sritis

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „koncesija“, „suteikiančioji institucija“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Įstatymas turėtų būti išverstas į anglų kalbą.

Rūta Armonaitė